

## Några för Skandinaviens flora nya hybrider.

Af Sv. MURBECK.

### 1. *Juncus alpinus* VILL. × *lampocarpus* EHRH.

Rhizom gemenligen starkare förgrenadt än hos stamarterna; dess diameter intill 2,5 å 3,5 mm, något större således än hos *J. alp.*, något mindre än hos gröfre former af *J. lamp.* Strån såsom hos stamarterna antingen trinda eller isynnerhet nedtill mer och mindre hoptryckta, raka, mera sällan bågböjda (så ofta hos *J. lamp.*; hos *J. alp.* i regeln strängt upprätta), 12—60 cm. höga, således i allmänhet högre än hos *J. alp.*<sup>1)</sup>, jemte bladen mindre lifligt gröna än hos *J. lamp.*, men ej så mörkgröna som hos *J. alp.*<sup>2)</sup> Blad tydligt ledade, trinda eller hoptryckta. Inflorescensen liksom hos stamarterna, och särskildt hos *J. lamp.*, af ganska vexlande form; vippgrenarne dock i allmänhet taget mindre upprätta än hos *J. alp.*<sup>3)</sup> men tillika mindre utspärrade än hos *J. lamp.* Blomgyttringar temligen talrika, 3—15-blommiga, deras diameter 4—8 mm (hos *J. alp.* 2—8-blommiga med en diam. af 3—6 mm; hos *J. lamp.* 4—20-blommiga, 5—10 mm i diam.). Perigonblad c. 2,5 mm långa (hos *J. alp.* något kortare, hos *J. lamp.* något längre); de yttre såsom hos stamarterna äggrundt lansettlika,

<sup>1)</sup> Den i norra och mellersta Tyskland etc. äfvensom i Skåne (Ystadtrakten, Kjeffinge mosse, Hammar vid Christianstad) och i Danmark (Fuursoen på Sjælland) förekommande, synnerligen utmärkta, senblommiga var. *fusco-ater* SCHREB. (pro sp.) når dock stundom en höjd af 70 cm.

<sup>2)</sup> Den temligen sällsynta formen *insignis* (FRIES in sched.) BUCHENAU är mycket ljusgrön.

<sup>3)</sup> Hos var. *fusco-ater* (SCHREB.) äro vippgrenarne mer utstående.

mer eller mindre spetsiga; de inre elliptiska eller ägg-  
rundt lansettlika, hinnkantade, ej tillspetsade såsom  
hos *J. lamp.*, utan rundadt ehuru ej så bredt trubbiga  
som hos *J. alp.*, der de oftast äro nästan tunglika.  
Ståndare med knappar af strängarnes längd. Kaps-  
lar mindre trubbiga än hos *J. alp.* och mindre till-  
spetsade än hos *J. lamp.* samt i motsats till förhål-  
landet hos dessa arter nästan alltid blott med sjelfva  
uddspetsen räckande fram öfver perigonbladen, detta  
dock uteslutande beroende derpå, att fröna i de allra  
flesta fall stannat på tidiga utvecklingsstadier; för  
öfrigt, likaledes till följd häraf, skarpt prismatiska och  
med konkaverade sidor. Frön såsom väl utbildade  
ytterligt sparsamma, c. 0,5 mm långa, brunaktiga (hos  
*J. alp.* mörkt rödbruna, hos *J. lamp.* gulbruna).

Sverige. *Skåne*: På det sandiga strandbältet vid  
Ringsjön mellan Rönnebro och Bo, isynnerhet midt-  
för Fairyhill (MURB., 1891); mellan Engelholm och  
Engelholms hamn, särskildt innanför sanddynerna vid  
Rönneåns utlopp (MURB., 1891). — Norge. *Jæderen*:  
Stränderna af Sele Vand (MURB., 1884).

I sin habitus och särskildt hvad inflorescensen  
angår företer *J. alpinus*  $\times$  *lampocarpus* en rik vex-  
ling, i det den plägar återspegla än den ena än den  
andra formkombinationen hos den så månggestaltade  
*J. lampocarpus*. Med hänsyn till systematiskt viktig-  
are egenskaper är den emellertid, såsom af beskrif-  
ningen framgår, strängt intermediär, och dess särkil-  
jande från stamarterna blir vid närmare bekantskap  
med dessa redan på den grund sällan förenad med  
större svårigheter. Dess igenkännande underlättas  
för öfrigt i väsentlig mån af de fysiologiska och bio-  
logiska egenheter, den i likhet med flertalet hybrider  
företer. Under det stamarternas kapslar mot frukt-  
mognaden äro fyllda med väl utbildade frön, bära hy-  
bridens placentor blott en mängd döda, hinnaktiga  
cellmassor, de förtorkade äggen. I sammanhang här-

med nå dess kapslar aldrig en normal storlek, tvärtom förbli de med undantag af sjelfva uddspetsen inneslutna i perigonerna. Denna afvikelse från stamarterna är så påfallande, att den kan tjena som ett beqvämt och säkert ögonmärke för hybridens första igenkännande i postfloralt stadium. Blott mycket sällan är någon enstaka kapsel bättre utvecklåd; om den uppristas eller söndertryckes, finner man dock endast ett eller ett par någorlunda fullständigt utbildade frön<sup>1)</sup>. Pollenets beskaffenhet ger sig ej tydligt till känna blott genom iakttagelser i mikroskopet. Af dess celler, hvilka, liksom hos slägtets representanter öfver hufvud taget, ligga förenade i tetrader, känneteckna sig en mindre del utan vidare såsom döda, i det innehåll saknas. Det stora flertalet är dock i besittning af sådant, om det ock ofta är mer mörkfärgadt och storkornigt än hos stamarterna och något mindre rikligt än hos dessa. Huruvida i och med sistnämnda avvikelser pollencellernas befruktande förmåga gått förlorad, torde emellertid endast kunna afgöras genom särskilda försök vid upprepad tillgång till friskt material. I hvarje fall är det påtagligt, att pollenets beskaffenhet erbjuder föga ledning för igenkännandet af denna hybrid. — Mycket kännetecknande för densamma är deremot dess utomordentliga vegetativa kraft. Under det att stamarterna endast uppträda i smärre och temligen glesa tufvor, bildar hybridens gemenligen redan på något afstånd i ögonen fallande, täta och ganska vidlyftiga sådana, beroende dels på en lifligare förgrening och större varaktighet hos rhizomet, dels på en rikligare stråbildning från detta. — Med hänsyn till dess utvecklingsfaser afsticker den från medlet af Juli mot den då afblommade egentliga *J. alpinus* VILL. så till vida, som den

<sup>1)</sup> Stamarterna ega i hvarje kapsel c. 25—50 frön; hos hybridens har jag ur ett material på mer än 300 ex. blott erhållit inemot ett 50-tal till utseendet väl utvecklade frön.

i likhet med *J. lampocarpus* äfven under Augusti fortfar att utveckla blommande strån.

I fråga varande hybrid har hittills blott en enda gång blifvit uppmärksammas, nemligen af BUCHENAU, som på ett ställe i Schweiz iakttagit flera exemplar af densamma och i sin "Monographia Juncacearum", p. 380 (ENGLER'S Bot. Jahrb., Bd. XII, 1890), i kort-  
het omnämnt fyndet. Öfver hufvud taget hafva hybrider inom denna grupp af släktet knappast varit bekanta. I tillägget till sin monografi (ENGLER'S Bot. Jahrb., XII, p. 622) yttrar dock BUCHENAU med anledning af de iakttagelser som gjorts af mig öfver *J. anceps* LAHARPE  $\times$  *lampocarpus* EHRH. från Herzegovina: "Es ist dies eine Bestätigung meiner Überzeugung, dass im Mediterrangebiete zahlreiche durch Kreuzung entstandene Mittelformen aus der Gruppe: *J. alpinus*, *anceps*, *lampocarpus* etc. vorkommen dürften". I sjelfva verket har nu *J. alpinus*  $\times$  *lampocarpus* på de svenska fyndorterna en sådan förekomst, att den med visshet kan antagas uppträda i alla trakter, der *J. alpinus* och *J. lampocarpus* träffa samman. På Ringsjöstranden, der jag kunnat egna den ett närmare studium, är den sålunda, samtidigt med att den förgäfves sökes, der någon af stamarterna är ensam rådande, långt ifrån sällsynt på sådana fläckar, der *J. alpinus* och *J. lampocarpus* båda förefinnas, och äfven vid Engelholm mötte den mig, i samma ögonblick ett gebit beträddes, der till den mera utbredda *J. lampocarpus* äfven sällat sig *J. alpinus*.

*J. alpinus*  $\times$  *lampocarpus* är således en hybrid, som lätt bildas, men såsom sådan blir den också för systematikern synnerligen beaktansvärd. Ty äfven om den icke alltid uppträder i större massor, spelar den dock uppenbarligen en sådan rol, att man, om den icke rätt uppfattas, ovilkorligen blir frestad att sammanslå de i verkligheten skarpt skilda typerna *J. alpinus* VILL. och *J. lampocarpus* EHRH.

## Om förekomsten af *Artemisia Stelleriana* i Danmark.

Af GUNNAR ANDERSSON.

För tolf år sedan redogjordes af F. W. C. ARE-SCHOUG \*) i denna tidskrift för en nyligen på kuststräckan närmast söder om Helsingborg funnen *Artemisia*-art. — Vid en exkursion som förf. företog på norra Seeland innevarande sommar tillsammans med den danske statsgeologen Dr. K. RÖRDAM anträffade jag denna, *Artemisia Stelleriana* BESS., strax öster om fiskläget Villingbäck. I den höga strandbrinken finnes här på ett ställe en torfmosse\*\*), hvilken vid det högre stånd som det postglaciala hafvet här en gång egt, till större delen blifvit af detta utskuret. Den mörka profil, som nu finnes, synes på långt afstånd och några steg öster om denna i det af *Psamma arenaria* bevuxna öfre strandbältet var det som växten anträffades. Tiden tillät ej att anställa en närmare undersökning af omgifningarne och vid flyktigt sökande kunde ej mera än det först anträffade ståndet uppletas. Detta som nyligen var afhugget eller afbetadt hade 10 à 12 kraftiga stjelkar, hvilka med all sannolikhet skulle ha blommat fram på hösten.

Vid en jämförelse mellan den nu upptäckta fyndorten och de förut kända svenska — den närmaste ligger på 16 km:s afstånd fågelvägen — visar det sig att de äro fullständigt öfverensstämmande in i minsta detalj. Här liksom mellan Råå och Helsingborg är arten anträffad i strandens öfre af *Psamma* och andra gräs bevuxna bälte, hvilket aldrig ens vid abnormt högvatten nås af böljorna. Detta må observeras, ty det gör det osannolikt att växten skulle

\*) Smärre Fytografiska anteckningar. I. *Artemisia Stelleriana* Bess. — Bot. Not. 1880; sid. 137—150.

\*\*) Denna lokal finnes i detalj angifven i K. RÖRDAMS arbete: Saltvandsalluviet i det nordostlige Sjælland. — Danmarks geolog. Undersög. N:o 2 (1892) sid. 29 o. f.

förts af vågorna till de ställen där den nu finnes. På sträckan söder om Helsingör, hvilken *ej* erbjuder fullt analoga lokaler, är den enligt ARESCHOUG förgäfvets eftersökt af hrr NORDSTEDT och LJUNGSTRÖM.

ARESCHOUG kommer vid sin analys af artens egenomliga förekomst — Kamschatka och Skåne — till det resultat att det sannolikaste är att den tillhör det element i vår flora, som af honom benämnts Altai-floran och hvilket egentliga utbredningscentrum ligger i mellersta Asien och som i Europa når sin västgräns, ungefär på vår longitud. Såsom argument talande mot denna tolkning anför ARESCHOUG själf dels att den skånska formen *ej* öfverensstämmer med Kamschatka-formen utan med den i mellersta Europas trädgårdar odlade, dels att den redan ett tiotal år innan fyndet beskrefs (redan 1876 hade den anträffats) varit odlad i Helsingborg och ännu tidigare i Köpenhamn och utlandet. — Det kan möjligen ha något intresse att här i korthet granska skälen för och emot ARESCHOUGS åsigt då dels en ny i ett annat landområde liggande fyndort blifvit känd, dels under de tolf år som gått åtskilliga förhållanden blifvit observerade, hvilka *ej* af honom *då* kunde beaktas.

Hvad först *Artemisia Stellerianas* hänförande till Altai-vegetationen angår så kan däremot anföras att den *ej* så vidt känt är någonstädes anträffats i det inre af Asien. Att denna vackra, högväxta art, om den varit något allmännare, skulle iakttagits lika väl som t. ex. *Artemisia laciniata* och *A. rupestris* torde *ej* vara tvifvel underkastadt. Vidare är det ett faktum att alla de fullt typiska "Altai-växterna" inom Skandinavien ha en specifikt östlig utbredning \*) och att ingen enda har ett utbredningsområde, som erinrar om den nu ifrågavarande artens. Ännu ett skäl, som sy-

---

\*) Se ARESCHOUG, Bidrag till den skandinaviska vegetationens historia. Lunds Univ. Årsskr. 1866.

nes tala mot artens hänförande till Altai-floran, är att den i de sista åren funnits på norra Amerikas östra kust. Vid the Torrey botanical Clubs sammanträde den 28 november 1888 meddelades nämligen följande om artens uppträdande där. "Dr Britton also exhibited specimens of *Artemisia Stelleriana*, Besser, from several points along the coast within the radius of the 100 mile circle. It has very generally been mistaken for the "Dusty Miller", *Senecio Cineraria*, and indeed its leaf-form is very similar. Recent flowering specimens collected by Mr Rudkin at Long Beach \*) leave no question as to the plant's identity. In the synoptical Flora it is attributed only to Nahant Beach, Mass. \*\*) — För en på retur inom ett område stadd art torde också hafsstranden ej vara en lämplig ståndort; ingen enda af våra säkra relikttyper ha så vidt jag kan erinra mig sitt tillhåll bland dess vegetation. Af de af kulturen i högre grad oberörda formationerna är det ju ingen som har en så kosmopolitisk sammansättning som denna. I detta och många andra afseenden öfverensstämmer den med våra ogräsformationer. Polymorfa i utveckling och spridning stadda släkten och arter är det såsom bekant, som befolka hafsstränderna, och bland dem torde en relikttyp ha föga utsigt att reda sig. Det kan häremot anmärkas att detta är just hvad *Artemisia Stelleriana* inte gör, ty nu synes den om ej alldeles fullständigt, ha försvunnit så dock blifvit mycket sällsyntare än den var på den tid ARESCHOUG undersökte dess utbredning. Så fann förf. något af åren 1883—85 den norr om Råå på ett par närbelägna punkter, men eftersökte den förgäfvos i slutet af åttioalet både på dessa och på den öfriga sträckan af stranden mellan Råå och Helsingborg. Detsamma har händt andra botanister.

\*) Detta ställe är beläget på sydöstra sidan af Long Island.

\*\*) New-York. Bull. Torr. Bot. Club. Vol. XV (1888) sid. 328.

— Såväl det sporadiska uppträdandet utan sammanhang med det öfriga utbredningsområdet som det jämförelsevis hastiga försvinnandet öfverensstämmer emellertid äfven med hvad man från flera håll känner om några andra på stränder uppträdande arter. Så erinrar KERNER \*) om hur *Coleanthus subtilis*, känd från Indien, uppträdde i Böhmen, hur den tropiska *Scirpus purpureus* plötsligen anträffas på Geneversjöns stränder o. s. v. — Att en art om den kommer in på en gynsam lokal kan sprida sig med en rent utaf förvånande hastighet framgår af det exempel vi ega på *Myricaria germanicas* uppträdande på Ringsjöns sydvestra strand. \*\*) I det fallet är det fullt säkert att den utkommit från en trädgård i närheten; endast ett par år derefter fans den i tusentals exemplar på den nyligen torrlagda sjöstranden. — Huruvida *Artemisia Stelleriana* lämnar grobart frö hos oss känner jag ej säkert \*\*\*) , men minsta gren slår med lätthet rot. Hårdig synes den vara t. o. m. vid Stockholm enligt meddelande som Prof. V. B. WITTRÖCK lämnat mig om ett från Skåne härstammande exemplar, som väl öfvervintrat i Bergianska trädgården.

Af de nu nämnda förhållandena torde framgå att den sannolikaste förklaringen af *Artemisia Stellerianas* förekomst såväl i Sverige som i Danmark såvidt vi nu känna dess utbredning är att den — t. ex. med fåglar †) — spridts från norra Tysklands eller Danmarks trädgårdar, på de sandiga hafsstränderna funnit en med dess biologiska fordringar passande lokal, där den dock i stort sedt endast synes vara sporadiskt uppträdande.

\*) Pflanzenleben 803.

\*\*) Bot. Notiser 1886. sid. 175.

\*\*\*) Under mångårig kultur i Eslöf (Skåne) har den satt frön, men vid ett en gång gjordt försök att så dessa visade de sig ej grobara.

†) All tanke på ballast förbjödes genom lokalernas beskaffenhet och läge.



## Bidens radiata Thuill., funnen på skär i Hjelmaren.

Af A. Y. GREVILLIUS.

Då jag i slutet af Augusti och början af September månader innevarande år undersökte vegetationen på de genom sänkningarna nybildade skären i Hjelmaren, anträffade jag på tvenne skär — ett strax vester om Henan mellan Hvalön och Foderön, samt ett de s. k. Balgbergen tillhörande skär, af CALLMÉ (Om de nybildade Hjelmars-öarnes vegetation. — Bih. t. K. Sv. Vet. Ak. Handl. Bd. 12, Afd. III, N:o 7) betecknad med "2" — en *Bidens*, till karaktärerna i många afseenden intermediär mellan *B. cernua* och *B. tripartita*. De högsta partierna af de båda ifrågasvarande skären blefvo torrlagda genom 1882 års sänkning, de lägre, periferiska delarne hade blottats genom den andra sänkningen, 1886. Det var på dessa senare områden den nedan beskrifna *Bidens*-formen anträffades, i få individ och i omedelbart grannskap af såväl *cernua* som *tripartita*. De viktigaste karaktärerna voro följande.

Individen äro styft uppräta, omkring en half meter höga, vanligen med talrika grenar, som äro med sin öfre, största del uppräta och som oftast utgå från de nedre delarne af hufvudstammen. Blomkorgarna äro mest samlade mot grenarnas spets och sitta ungefärligen i jernhöjd med hvarandra och med hufvudstammens, således bildande en yfvig kvast.

Örtbladen äro lifligt ljusgröna (som hos *cernua*); temligen glest sågade; 3-delade eller ofullständigt 5-delade, de nedre någon gång hela. Bladen, resp. bladflikarna lancettlika, temligen långt afsmalnande mot spetsen.

Blomkorgarna rikblommiga, vida, ända till 2 cm. och något mera i diameter, fullkomligt uppräta, föga kullriga.

Ytterholklbladen ha samma färg som örtbladen. De äro jernbredt lancettlika, vanligen med mer än

hälften öfvernående blomkorgen, horisontelt utstående till ett antal af ungefär 10—14, med ytterst fina och glest sittande, eller alldeles utan sågtänder.

Holkbladen smalare än hos både *cernua* och *tripartita*, vanligen öfver 20.

Blomfjällen mycket smala och relativt långa.

Frukterna små, platta och tunna, sällan med en tredje låg köl på ena sidan. Borsten 2, mycket sällan 3, deras längd 2 å 3 mm. Frukterna i sin helhet (med borsten inberäknade) 6 å 7 mm långa. (Hos *B. cernua* ha frukterna 4 borst och 4 kölar, hos *B. tripartita* 2 till 3 borst och motsvarande antal kölar.)

Vid undersökning af de i Riksmusei samlingar samt i Upsala Universitets Herbarium befintliga *Bidens*-formerna har jag funnit nyssbeskrifna Hjelmareform fullkomligt till arten öfverensstämma med exemplar af *B. platycephala* Örsted från Danmark och Finland. På nedan angifna grunder anser jag *B. platycephala* Örd vara synonym med *B. radiata* Thuill.

*Bidens platycephala* beskrifs först af ÖRSTED i Index sem. in hort. acad. havn. coll. 1859. Året därpå framställdes af KÖRNICKE (i en uppsats i Bonplandia "Ueber *Bidens tripartita* L., *nodiflora* L., *radiata* Thuill. und *platycephala* Örd") åsikten att ÖRSTEDS art vore identisk med den af THULLIER 1799, i La Flore des environs de Paris, uppställda, först i Frankrike funna *B. radiata* \*). I Nat. Hist. Forening, Kjöbenhavn 1862,

---

\*) Då *Thuillier's* arbete torde vara m. l. m. svåråtkomligt, är det måhända icke ur vägen att här återgifva hans originalbeskrifning: "Radiata. 2. B. erecta, glabriuscula; foliis tripartitis vel subpinnato-5-partitis; lanceolatis: floribus omnibus pedunculatis: involucris calyces superantibus, radiatim polyphyllis; Habitat . . . ; Augusto, Septembri. ☉-2. Bident radié. Dressé, presque glabre. Feuilles en trois parties ou sous-pinnées à cinq parties. Lanières lancéolées. Fleurs d'un jaune — sale, toutes pédonculées, à involucre foliacé, polyphyllé et rayonnant; en Août et

s. 312 ff., offentliggör ÖRSTED de resultat, till hvilka han kommit vid jämförelse mellan sin art och THUILLIER's, och uttalar som sin mening, att bägge formerna äro till arten bestämdt skilda. I "Neuere Nachrichten über *B. radiatus* Thuill.", Bot. Zeitung 1870, N:o 7, 8, underkastar ASCHERSON former af *B. radiata*, af honom funna i Böhmen, en närmare granskning och kommer till den slutsatsen, att THUILLIER's och ÖRSTEDS arter måste sammanföras till en enda, då nemligen de Böhmska formerna visa alla möjliga öfvergångar mellan båda. De flesta senare författare torde dela ASCHERSON's åsikt.

Hvad beträffar den på Hjelmareeskären funna formen, visade den sig vid jämförelse med ÖRSTED's beskrifningar på de af honom odlade *B. radiata* och *B. platycephala* (anf. st. i Nat. Hist. Foren.) vara till vissa karaktärer ungefär intermediär mellan dessa, i andra afseenden närmande sig den ena eller den andra. Såsom ofvan är nämndt, öfverensstämde Hjelmareformen till arten med *B. platycephala* från Danmark och Finland. Men äfven ett i Riksmusei samlingar befintligt original exemplar af *B. fastigiata*, en art som uppställdes af MICHALET 1854 och som numera är allmänt erkänd vara identisk med THUILLIER's *radiata*, visade sig öfverensstämma med Hjelmareformen i alla afseenden, så när som på de något mindre blomkorgarna och de något kortare ytterholkbladen. Dessa olikheter hafva dock med största sannolikhet uppkommit genom lokala inflytelser och torde på intet vis gifva grundad anledning till formernas hänförande under olika arter.

Såsom redan ASCHERSON på anf. st. anmärker, är det endast de vegetativa organen som variera, under det att karaktärerna i de fruktifikativa delarna äro

---

Septembre. Se trouve à Chaville, à l'étang du Rendez-Vous de Chasse, et à celui de St. Hubert.

mycket konstanta och öfverensstämmande hos de nordligare och sydligare formerna. De fruktifikativa delarna äro dessutom — och detta framhålles äfven af ÖRSTED, anf. st. i Nat. Hist. Forening — skarpt skilda från dem hos *cernua* och *tripartita*.

På ofvan anförda grunder måste jag anse THULLIER'S (och MICHALET'S) samt ÖRSTED'S arter identiska. I öfverensstämmelse härmed betecknar jag Hjelmareformen med det äldsta namnet *B. radiata Thuillier*.

Såsom af ofvanstående beskrifning torde framgå, står *B. radiata Thuillier* i åtskilliga karaktärer, särskildt de rent vegetativa, ungefär midt emellan *cernua* och *tripartita*, hvadan det möjligen kunde misstänkcas, att här föreläge en hybrid. De pollenundersökningar, jag anställt, gifva emellertid vid handen, att pollenkornen äro fullt dugliga och af konstant storlek. Allmänna åsikten torde också vara, att *B. radiata* är en art. Ett förhållande, som ytterligare bestyrker detta är att den i sydöstra Sibirien, som är centrum för dess utbredning, synes nästan fullständigt ersätta *B. tripartita* (jmf. ASCHERSON, anf. st.)\*).

Utbredningsområdet för *B. radiata Thuill.* är, enligt hvad som hittills är bekant, följande. Sydostsibirien är, såsom nämndt, dess centrum. Där synes den spela samma rol som *cernua* och *tripartita* i Europa och Westsibirien. Åt öster går den ända till Amurlandet och Kamtschatka (jmf. ASCHERSON, anf. st.). I Europa synes den uppträda sparsamt och sporadiskt på vidt skilda trakter. Den är funnen i Ryssland, Böhmen, Schlesien, Sachsen, Preussen, Brandenburg\*\*), Frankrike, Finland, Sverige och Danmark. Dess nordgräns i Europa sammanfaller unge-

---

\*) Enligt *Velenowsky*, Flora Bulgarica 1891, är i Bulgarien (och trakterna öster derom?) *B. tripartita* ersatt af en annan art, *B. orientalis Vel.*, till karaktärerna kommande ungefär midt emellan *tripartita* och *radiata Thuill.*

\*\*) Enl. *Gandoger*.

färligen med 60° lat. Utom i Hjelmarens är den nemligen funnen vid Tavastehus (dit antagligen införd från Ryssland, enligt LINDBERG: Sitzungsber. der Gesellschaft "Soc. pro Fauna et F. F.", Sitzung 13 Maj 1884), vid St. Petersburg samt (några grader längre i söder) vid Nischnij-Nowgorod.

I Sverige har den, mig veterligen, icke med säkerhet förr blifvit funnen. Enligt HARTMAN, Sk. Fl., 10 och 11 uppl., har i Skåne och Halland en möjligen hithörande form anträffats af A. J. RETZUIS. Men enligt hvad som uppgifves af G. JOHANSON ("Om *Bidens radiata* Thuill. och *B. platycephala* Örst. — Bot. Not. 1871, N:o 2, s. 55) öfverensstämmer icke exemplaret i RETZUI herbarium med *B. radiata* Thuill. och "är åtminstone omtvisteligt".

Att arten icke förr anträffats hos oss, beror sannolikt på, att den tillhör de af ELIAS FRIES s. k. meteoriska växterna, d. v. s. sådana, som helt plötsligt uppträda på lokaler, som undergått genomgripande yttre förändringar (jmf. ASCHERSON, anf. st.) Äfven utom Sverige har den på flera ställen påträffats just på sådana slags lokaler. Så uppträdde den form, som låg till grund för ÖRSTEDS "*platycephala*" i en uttorkad sjö (St. Jørgensson) på Sjælland; liknande synes förhållandet ha varit vid Königsberg (jmf. JUST'S Jahresber. 1879, VII, II, s. 244); likaledes i Jura (jmf. ASCHERSON).

På ett par ställen — vid Tavastehus (Sitzungsber. d. Ges. "Soc. pro F. et F. F.", Sitzung 3 April 1886), vid St. Petersburg (J. SCHMALHAUSEN, über Pflanzenhybriden. — Beobachtungen aus der St. Petersburger Flora 1874) hafva hybrider mellan *B. radiata* och *B. tripartita* anträffats. — I sammanhang härmed skulle kunna nämnas, att jag såväl i Riksmusei som Upsala Universitets herbarier påträffat Svenska former (från Småland, Upland och Stockholm) som med afseende på vegetativa karaktärer betydligt när-

mat sig *radiata* Thuill., men hvilkas rent fruktifika-  
tiva karaktärer mest öfverensstämt med *B. tripartita*.  
Jag har dock icke närmare undersökt dessa, och kan  
naturligtvis icke alls uttala någon förmodan beträf-  
fande deras möjligen hybrida natur. Jag har endast  
velat i förbigående omnämna dem för att fästa upp-  
märksamheten på de antagligen ofta förbisedda *Bidens*-  
formerna inom vårt land.

### Några lappländska växtformer, upptecknade af H. V. ROSENDAHL.

#### *Euphrasia officinalis* L. form. *lapponica*.

Stjelk 12—18 cm. hög, upprät, styf, enkel, rödbrun,  
trind, glest besatt med korta, hvita, utstående eller ned-  
åtriktade hår. Blad ljusgröna, oskaftade, skiftevisa, de  
öfre stundom motsatta, bredt äggrunda, ibland nästan  
cirkelrunda, veckade med 3—4 breda, hårbräddade, å de  
nedre bladen trubbiga, å de öfre spetsiga sågtänder. Blom-  
mor mycket små och fåtaliga, utgående på korta skaft  
från öfre bladveckan. Foder korthårigt, klockformadt  
med syllika flikar, som genomdragas af bred, rödbrun  
nerv. Krona 4 mm. lång, blekt gulhvitt med svafvelgult,  
gleshårigt svalg och hvita violettstrimmade läppflikar.  
Fruktkapsel utdraget vigglik med urnupen spets.

Uppträder gruppvis, tätt sammanträngd på fuktiga  
betesmarker allmänt kring Gellivara kyrkby.

#### *Vaccinium Vitis idæa* L. form. *sterilis*.

Inom Gellivara socken förekommer här och der  
samt i Öfver Luleå socken öfver hela skogssträckor en  
robust, styf, upprät, 15—30 cm. hög (sannolikt endast)  
steril form med omvexlande tätt bladbeklädda och nakna  
grenstycken. Bladen äro breda och synnerligt tjocka,  
bugtbräddade, grofådriga samt på undre sidan mörk-  
brunt glandulerade.

*Polygonum amphibium* L. a *aquaticum* Reichard *ser-  
rulatatum*.

Utgör en gracil, å alla delar hårbeklädnad saknande form med rosafärgade stipelslidor och långt skaf-tade, ljusgröna, tunna, aflångt lancettlika blad med tvär eller sned bas och finsågad kant med mot bladspetsen riktade tänder. Blommor små, tätt sittande i smala cylindriska ax; till följd af sen blomningstid (september—oktober) nå de sällan full utveckling och alstra endast undantagsvis mogna frön.

Fyndort: Gellivara malmberg i ett litet tjärn vid Kaptensgården, der växten först anträffades af Docenten A. N. Lundström, som benäget fäste meddelarens uppmärksamhet vid den sågade bladformen.

### Några anteckningar från en exkursion genom Luleå lappmark sommaren 1892.

Af H. V. ROSENDAHL.

Inom Gellivara socken är floran i allmänhet fåtaligt representerad och, om man frånser några alpina arter från Dundret, rätt trivial. Några mera anmärkningsvärda ha i denna tidskrift redan framhållits, till hvilka jag vill foga *Phaca frigida* L. och *Eriophorum russeolum* Fr. Den förra anträffas i yppiga exemplar på den myllrika forntida offerplatsen Sagga Guoika invid Linaelfven, den senare pryder jemte hvit-hufvade bröder nästan allestädes de kolossala myrsträckningarne. *Bryopogon Fremantii* (st.) finner man redan efter Luleå-Gellivara-banan ymnigt på torrfuror.

Jokkmokks socken bildar i växtgeografiskt hänseende öfvergång från denna sterila nejd till den blomstersmyckade och saftigt grönskande Kvikkjoksdalen och de mäktiga högfjällens intressanta växtvärld. *Calypso* fann jag inom Jokkmokk flerstädes efter Lule. elfs vattendrag, och kan den här anses förekomma allmänt spridd, ehuru af mig aldrig talrikt funnen vid de särskilda fyndorterna. *Rubus castoreus* Læst. (med intressanta öfvergångsformer) och *Ranun-*

*culus lapponicus* L. uppträda allmänt och gifva en viss prägel åt Jokkmokksvegetationen. Då man från Jokkmokk rör längs de vackra sjöarne till Kvikkjokk, bör ej försummas att vid Niauve besöka berget Tjargo, der flera af högfjällens rariteter (*Saxifraga Cotyledon* L. etc.) möta.

Invid Kvikkjokks kyrkby förtjenar Nammats i första hand ett besök; det är betecknande nog bland allmogen känt under namn af Saxifragaberget. Vi finna här ock flera *Saxifraga* samt *Draba*arter, *Cerastium latifolium* L., *Echinosperrnum deflexum* L. eh., *Erysimum hieraciifolium*, *Rhodiola*, *Potentilla nivea* L., *Woodisia hyperborea* R. Br., *glabella* R. Br., o. s. v.

Af de Kvikkjokksdalen närmast belägna fjällen ådrager sig dock Njunnats största intresse från botanistens sida. Han finner, om lyckan är god, här nära nog allt hvad samtliga Kvikkjokksfjällen erbjuda, t. x. *Andromeda tetragona* L. *hypnoides* L., *Arnica alpina* Olin, *Campanula uniflora* L., *Carex lagopina* Wg., *Erigeron elongat.* Fr., *Hieracium prenanthoides* Vill., *Pedicularis hirsuta* L., *Ranunculus glacialis* L., *Rhododendron* m. fl. Från Njunnats bör, om tid och tillfälle står till buds, en utflykt öfver Tarraure turisthydda göras till Virijaure med dess högst intressanta omgivning, som efter Wahlenbergs tid allt för litet uppmärksammas af våra botanister. Från min flygtiga visit derstädes hemförde jag en god skörd och hade särskildt att fägna mig åt flera variationer i blomdelarnes färger. Wahlenbergs ljust gräsgröna *Aconitum septentrionale* Koelle  $\beta$  *lutescens* med svafvelgula blommor återfann jag här vid Kirkevare samt dessutom vid Kätjaure och Kätjaurejokk. På Unna Titir anträffades en likaledes till stam och blad ljusgrön *Aconitum*-form med särdeles lysande trefärgade blommor; det kronlika fodrets utsida var gul, insidan hvit med ljust violett striering och djupt violettfärgade spetsar: honungsgömmen och ståndarknappar voro blåvioletta.



Fem mil söderut vid Tarrejokk stodo några fåblommiga *Aconita* med regelbundet bildadt 5-taligt, färgadt foder och 4-bladig krona \*). Stuur Tokivare (890 meter) vid sydvästra delen af Virijaure var rikligt bevuxet med *Rhododendron*, bland hvars ris *Chamorchis* frodades. Här växte för öfrigt *Astragalus oroboides* Horn. *alpinus* L. (i flera färgvariationer), vitblommig *Phyllodoce*, röd *Coeloglossum*, *Luzula Wahlenbergii* *Euphrasia officinalis* L. blommande vid 1 cm:s höjd, *Salix glauca* L. med blandade hängen, o. s. v.

På återfärd till Kvikkjokk samlades efter Puolejaures vattendrag *Antennaria carpathica* R. Br., *Carex bicolor* All., *rufina* Drej. m. m.

Om jag med dessa korta antydningar från en ytlig undersökning kunnat väcka håg för ett noggrannare studium af denna lappmarks och särskildt Virijaure traktens flora, har jag vunnit min önskan.

## Literaturofversigt.

### Svensk botanisk literatur 1891.

Af TH. O. B. N. KROK.

#### A. I Sverige tryckta arbeten eller uppsatser.

*Adlerz, E.*, Några jämtländska mossor. — Botan. Notiser 1891: s. 89.

Äfven särskildt. 8:o.

*Almquist, S.*, Om formerna af *Carex salina*. — Botan. Notiser 1891: s. 125—128.

På tyska i Bot. Centralblatt, Bd. 47: s. 267—269; 295—296.

—, Om Potamogeton sparganifolia Læst. — Ibid. s. 129.

På tyska ibid. s. 296.

—, Om ståndarförhållandena hos *Senebiera didyma*. — Ibid. s. 129—130.

\*) En snyltgäst, visserligen ej hvardaglig att skåda men icke destomindre att i detta fall anse såsom objuden, uppträdde å dessa och kringstående exemplar, hvilkas bladparenchym han totalt förtärde. Den "objudne" har af Doktor C. A. Westerlund godhetsfullt bestämts och befunnits vara *Helix Schrenkii*, tillförenej anträffad inom Skandinavien.

- , Om *Hippophaë rhamnoides*' förekomst i Bohuslän. — Ibid. s. 130.
- , se *Krok, Th. O. B. N.*
- Andersson, Gunnar*, Om *Najas marinas* tidigare utbredning under Kvartärtiden. — Botan. Notiser 1891: s. 249—257 (+ fig. a-f i texten).  
Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.
- Andersson, N. J.* (†), Väggtaflor för undervisningen i Botanik. 20 planscher jämte förklaring. Andra upplagan utgifven af *Th. O. B. N. Krok*. Stockholm, tryckt i Centraltryckeriet. [20 pl. fol. + 12 sid. text 8:o].
- Areschoug, F. W. C.*, Läran om växterna i sammandrag. Fjärde uppl. Lund, Berlingska boktryckeri- och stilgjuteri-aktiebolaget. 8:o [4; 119 s.]  
Utgör: Naturlära för allmänna läroverken II.
- Arnell, H. W.*, *Jungermannia medelpadica* Arn. — Botan. Notiser 1891: s. 133—135 + tab. 3:e.  
Förnt i *Revue bryologique* 18 (1891): s. 12—13.
- , Tvenne i norra Småland funna reliktförmor [*Galium triflorum* o. *Salix cinerea* × *phylicifolia*]. — Ibid. s. 135—136.  
Båda i afdrag, med oförändrad pag. 8:o.
- Borge, O.*, Ett litet bidrag till Sibiens chlorophyllophyceflora. Med en taffla. Stockholm, Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 8:o [16 s.]. — K. Sv. Vet.-Ak. Handl., Bihang, bd. 17. Afd. III. N:o 2.  
Äfven särskildt.
- Botaniska Notiser för år 1891 . . . utgifne af *C. F. O. Nordstedt*. — Med 2 träsnitt i texten och 3 tafflor. Lund, Berlingska boktryckeri- och stilgjuteri-aktiebolaget. 8:o [tit.; IV; 272 s.].
- Dahlstedt, Hugo*, De Hieraciis nonnullis Scandinavicis in horto Bergiano cultis. — Om några i Bergianska trädgården odlade nya eller mindre kända Hieracier. Stockholm Isaac Marcus' boktr.-aktiebolag. Stor 8:o [42; 2 s.] — *Acta horti Bergiani*, bd. 1. N:o 7.  
Äfven särskildt.
- E(riksso)n, J.*, Om halvväxterna såsom kväfvesamlare. — Svenska Trädgårdsför:s tidskrift 1891: s. 37—40; 68—71; 100—104; 121—123; 178—182 + 8 bild. i texten.
- Eriksson, Jakob*, se literaturfört. för 1890: *Lagerheim, G.*
- Floderus, B. G. O.*, Bidrag till kännedomen om *Salix*floran i sydvestra Jämtlands fjälltrakter. Stockholm. Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 8:o [52 s.]. — K. Sv. Vet.-Ak. Handl., Bihang, bd. 17. Afd. III. N:o 1.  
Äfven särskildt.

*Forssell, K. B. J.*, Kortfattad lärobok i botanik. Med 11 taflor och 137 träsnitt. Stockholm Ivar Hæggströms boktryckeri. 8:o [V; 158 s.].

*Fries, Rob.*, Om svampfloran i våra växthus. — Botan. Notiser 1891: s. 145—157.

*Fries, Th. M.*, Lärobok i systematisk botanik. I. De fanerogama växterna. Med 235 i texten intryckta figurer. Upsala Almqvist & Wiksells Boktr.-Aktiebolag. 8:o [VI; 228 s.].

*H-n, G.*, Beskrifning öfver en resa i Umeå Lappmark sommaren 1889. — Svenska Turistför:s årsskrift för år 1891: s. 59—76.

Växtgeogr. uppgifter s. 60—61, 63, 64, 68, 70, 71—73.

*Hedbom, Karl*, *Lactuca quercina* L. Återfunnen på Lilla Karlsö. — Botan. Notiser 1891: s. 73—76.

*Hedlund, T.*, Om *Malva verticillata* L. och *M. pulchella* Bernh. samt om ett par Malvacé-hybrider i Upsala botaniska trädgård. — Botan. Notiser 1891: s. 67—73.

—, Om bålbildning genom pycnoconidier hos *Catillaria denigrata* (Fr.) och *C. prasina* (Fr.). (Förelöpande meddelande). — Ibid. s. 186—211 (+ 16 fig. i texten).

Äfven särskildt, med oförändrad pag. och särskildt titelblad. Lund, Berlingska Boktryckeri- och Stilgjuteri-Aktiebolaget 8:o.

Följdskrifter:

*Sernander, Rutger*, Genmäle. — Botan. Notiser 1892: s. 30—35.

*Hedlund, T.*, Några ord om substratets betydelse för larvarne. — Ibid. 1892: s. 133—142 + Tillägg ibid. s. 183.

*Hellström, Paul*, Några iakttagelser angående anatomen hos gräsens underjordiska utlöpare. Med en tafla. Stockholm Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 8:o [18 s.] — K. Sv. Vet.-Ak. Handl., Bihang, bd. 16. Afd. III. N:o 8.

Äfven särskildt.

*Hulting, J.*, *Lichenes nonnulli Scandinaviæ*. — Botan. Notiser 1891: s. 82—85.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Johansson, K.*, *Carduus acanthoides* L. × *nutans* L. — Botan. Notiser 1891: s. 35—40.

*Johansson, N.*, Bidrag till Skånes flora. — Botan. Notiser 1891: s. 140—141; 157—163.

*Juel, O.*, Iakttagelser öfver *Veronica*-arter. — Botan. Notiser 1891: s. 130—133.

På tyska i Bot. Centralblatt, Bd. 47: s. 233—234; 266.

—, De floribus *Veronicarum*. — Studier öfver *Veronica*-blom-

- man. Med 2 taflor. Stockholm Isaac Marcus' boktr.-aktiebolag. Stor 8:o [20 s.]. — Acta horti Bergiani, bd. 1. N:o 5.  
 Äfven särskildt.
- , se *Wittrock, V. B.*
- Jäderholm, E.*, Om förekomsten af *Barbula gracilis* Schwæg. i Skandinavien. — Botan. Notiser 1891: s. 120—121.
- J(önsson), B.*, Växternas förhållande till det fria kvävet. — Skånska Trädgårdsför:s tidskrift 1891: s. 26—29.
- Jönsson, Bengt*, Om brännfläckar på växtblad. — Botan. Notiser 1891: s. 1—16; 49—62 + (färgl.) tafl. 1—2.  
 Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.
- , Beiträge zur Kenntniss des Dickenzuwachses der Rhodophycéen. Lund 1892. Berlingska boktryckeri- och stiltgjuteri-aktiebolaget. 4:o [Tit.; 41 s. + 2 Tab.]. — K. Fysiogr. sällsk:ts i Lund Handl. Ny följd, bd. 2. N:o IV (i Acta Universitatis Lundensis. Lunds Universitets Årsskrift, tom. 27. 1890—91. Andra afd.)  
 Äfven särskildt, utan titelbl. [distrib. 1891].
- Kellgren, A. G.*, Agronomiskt-botaniska studier i norra Dalarne sommaren 1890. Reseberättelse af —. K. Landtbruks Ak. Handl. och Tidskr. 30: s. 88—124.  
 Äfven särskildt. Stockholm. Kongl. Boktryckeriet. 8:o [37 s.].
- , Fortsatta agronomiskt-botaniska studier i Dalarnes fjälltrakter sommaren 1891. Reseberättelse af —. Ibid. 341—363 (tryckta 1892).  
 Äfven särskildt. Stockholm. Kongl. Boktryckeriet. 8:o [23 s.].  
*Anm.* Dessa båda uppsatser med titel: Agronomiskt-botaniska studier i norra Dalarne åren 1890 och 1891. Stockholm 1892. Kongl. Boktryckeriet; P. A. Norstedt & Söner. 8:o. äfven i Sveriges Geol. Unders. Ser. C. N:o 119.
- , De skogbildande trädens utbredning i Dalarnes fjälltrakter. — Botan. Notiser 1891: s. 182—186; 1892: s. 24—30.  
 Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.
- Kjellman, F. R.*, En för Skandinavien flora ny *Fucoidé*, *Sorocarpus uvæformis* Pringsh. — Botan. Notiser 1891: s. 177—178.
- Klercker, John af*, Pflanzenphysiologische Mitteilungen I. Über caloritropische Erscheinungen bei einigen Keimwurzeln. — K. Vet.-Ak. Öfvers. Stockholm 48: s. 765—790 + 8 fig. i texten (tryckta 1892).  
 Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.
- Krok, Th. O. B. N.*, se *Andersson, N. J.*
- & *Almquist, S.*, Svensk flora för skolor. I. Fanerogamer. Fjärde upplagan. Stockholm. Ivar Hæggströms boktryckeri. Liten 8:o [251 + 1 sid.].

*Lagerheim, J. G.*, Om förekomsten af europeiska Uredineer på Quitos högslätt. — Botan. Notiser 1891: s. 63—66.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Laurell, Fr.*. Förteckning öfver viktigare i Sverige på fritt land odlade träd och buskar med svenska namn enligt den binära nomenklaturen. Upsala Almqvist & Wiksells boktryckeri-aktiebolag. Liten 8:o [4; 48 s.].

Följdskrift:

*Laurell, Fr.*, Om svenska växtnamn. Några ord med anledning af den anmälan, Redaktionen... egnat... — Svenska Trädgårdsför:s tidskrift 1891: s. 153—156. — med svar af Red. ibid. s. 156—157.

—, Bidrag till kännedomen om våra parkväxter. III. Vinbär och Tiströn; IV Genus Caragana. — Svenska Trädgårdsför:s tidskr. 1891: s. 2—5 & 23—27 + 1 färgl. pl.; 133—137.

—, Schematisk öfversikt öfver de med obehäpnadt öga iakttagbara vegetativa genuskaraktererna hos Skandinavien på fritt land odlade Koniferer. — Botan. Notiser 1891: s. 164—170.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Lindman, C. A. M.*, Ueber die Bromeliaceen-Gattungen Karatas, Nidularium und Regelia. — K. Vet.-Ak. Öfvers. 47 (1890) Stockholm: s. 531—543 (tryckta 1891).

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

—, Bromeliaceæ herbarii Regnelliani. I. Bromeliæ. Scripsit — Cum 8 tabulis. Stockholm. Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 4:o [50 s.].

Utgör Sv. Vet.-Ak. Handl., bd. 24. N:o 8.

—, De speciebus nonnullis generis Silenes L. — Om några arter af släktet Silene L. Med en tafla. Stockholm, Isaac Marcus' boktr.-aktiebolag. Stor 8:o [16 s.]. — Acta horti Bergiani, bd. 1. N:o 6.

Äfven särskildt.

*Lindwall, Carl W.*, Några spridda växtgeografiska lokaler. — Botan. Notiser 1891: s. 220—221.

*Lovén* [numera: *Santesson*], *Hedvig*, Några rön om Algernas andning. Med 1 tafla. Stockholm. Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 8:o [17 s.]. — K. Sv. Vet.-Ak. Handl., Bihang, bd. 17. Afd. III. N:o 3.

Äfven särskildt.

*Malm, Gust. O. A:n*, Bidrag till sydvestra Södermanlands Kärlväxtflora. — Botan. Notiser 1891: s. 97—106.

—, Ett exempel på människans inflytande på florans utveckling. — Ibid. s. 112—114.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

- , Nya bidrag till Södermalms Hieracium-flora. — Ibid. s. 178—181.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o — Jfr. Botan. Notiser 1890.

- Murbeck, Sv.*, Beiträge zur Kenntniss der Flora von Südbosnien und der Hercegovina. Akademische Abhandlung . . . zu Lund d. 25 maj 1891 zur Erlangung der Doktorwürde. Lund. Berlingska boktryckeri- och stilgjuteri-aktiebolaget. 4:o [Tit. + 182 s.].

Äfven med titel: Beiträge . . . Hercegovina. — Akademische Abhandlung von —. Lund 1891, etc.

Utgör: K. Fysiogr. sällsk:ts i Lund Handl. Ny följd, bd. 2. N:o V (i Acta Universitatis Lundensis. Lunds Universitets Ars-skrift, tom. 27. 1890-91. Andra afd.), med titel: Beiträge etc. von —. Lund 1892, etc.

- Nathorst, A. G.*, Den arktiska florans forna utbredning i länderna öster och söder om Östersjön. Berättelse . . . — Ymer 1891: s. 116—147 + 1 profil och 1 karta i texten.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. Stockholm, tryckt hos A. L. Normans boktryckeri-aktiebolag 8:o.

På engelska, i sammandrag, i Nature 45 (1892): s. 273—276 + Karta i texten.

- , Om Bernsteinens bildning. — Nordisk Tidskrift 1891: s. 420—428.

- , se *Nordisk familjebok*.

- , se literaturfört. för 1890.

- Nilsson, Alb.*, Ueber die Afrikanischen Arten der Gattung Xyris. — K. Vet.-Ak. Öfvers. Stockholm 48: s. 149—157.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

- Nordisk familjebok, konservationslexikon och realencyklopedi, bd. 15. Stockholm, Gernandts boktryckeri-aktiebolag. 8:o. — Signerade botaniska uppsatser af:

*Nathorst, A. G.*, art. Sphenophyllum — Tæniopteris + Sump-Cypressen.

*Sandahl, O. T.*, öfriga botan. uppsatser: art. Sockerbeta — Telephoraceæ + somnus plantarum — taggar.

- Nordstedt, O.*, Australasian Characeæ described and figured by —. Part. 1. Lund. Berlingska boktryckeri- och stilgjuteri-aktiebolaget. 4:o [10 pl. (Lith. E. Lane Berlin) + 17 s. tillhör. text.]

- , Om original exemplars betydelse vid prioritetsfrågor. — Botan. Notiser 1891: 76—82.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o — På engelska i Notarisia 1891: s. 449—454. Äfven afdrag med oförändrad pag. 8:o.

Jfr. *Starbäck, K.*

- , se *Botaniska Notiser*.

*Nordström, Karl B.*, Några nya växtlokaler för Blekinge. — Botan. Notiser 1891: s. 86—89.

Äfvan särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Nyman, Erik*, Bidrag till Södra Norges mossflora. — Botan. Notiser 1891: s. 244—249.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*von Post, Stafs Adolf*, Sveriges vigtigaste ogräsväxter och medlen till deras bekämpande. Norrköping. M. W. Wallberg & C:o Boktryckeri. 8:o [111; 1 s. + talrika träsnitt i texten].

*Romell, L.*, Observationes mycologicae. I. De genere Russula. — K. Vet.-Ak. Öfvers. Stockholm 48: s. 163—184.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. + 1 s. (innehåller dedik:r) 8:o.

*Samzelius, H.*, Några excursioner vid Gellivare kyrkoby i svenska Lappland. — Botan. Notiser 1891: s. 136—139.

—, *Calypso bulbosa* (L.) Rehb. funnen nära Tornio elf. — Ibid. s. 174.

*Sandahl, O. T.*, se *Nordisk familjebok*.

*Sernander, Rutger*, Om förekomsten af stenlafvar på gammalt trä. — Botan. Notiser 1891: s. 17—33.

Jfr. *Hedlund, T.*

—, Om Pulsatilla Wolfgangiana Besser. — Ibid. s. 34.

—, Studier öfver skottbyggnaden hos Linnæa borealis L. — Ibid. s. 225—240.

*Skårman, J. A. O.*, Om fanerogamvegetationen vid Bölets brunstensgrufvor i Vestergötland. — Botan. Notiser 1891: s. 107—112.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Starbäck, Karl*, Några ord i prioritetsfrågan. — Botan. Notiser 1891: s. 240—243.

*Tedin, Hans*, Bidrag till kännedomen om primära barken hos vedartade dikotylor, dess anatomi och dess funktioner. Akad. afh. för erhållande af filosofisk doktorsgrad vid Lunds Universitet . . . d. 28 maj. 1891. Lund. Berlingska boktryckeri- och stilgjuteri-aktiebolaget. 4:o [Tit.; 99; VI s. + III Tab.].

Utgör: K. Fysiogr. sällsk:ts i Lund Handl. Ny följd, bd. 2. N:o 7 (i Acta Univertatis Lundensis. Lunds Universitets Års-skrift, tom. 27. 1890—91. Andra afd.), utan disputationstitel men med tryckår 1892.

*Tolf, Rob.*, Öfversigt af Smålands mossflora. Stockholm. Kongl. boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner. 8:o [48 s.]. — K. Sv. Vet.-Ak. Handl., Bihang, bd. 16. Afd. III. N:o 4.

Äfven särskildt.

—, Mykologiska notiser från Småland. I. Uredinéer, Perono-

- sporéer och Perisporiacéer. — Botan. Notiser 1891: s. 211—220.
- , Berättelse öfver resor i Gestrikland sommaren 1891. I. Om botaniska undersökningar af torfjord. — Svenska Mosskulturfören:s tidskrift 1891: s. 356—366.  
Äfven särskildt. Jönköping. H. Halls aktiebolags boktryckeri. 8:o [12 s.] — (II—III i Sv. mosskulturför:s tidskrift a. å s. 410—427 innehålla föga botaniskt).
- Wittrock, V. B.*, De *Linaria Reverchonii* nov. spec. observationes morphologicæ et biologicæ. — *Linaria Reverchonii* nov. spec., dess morfologi och lefnadshistoria. Med en tafla. Stockholm. Isaac Marcus' boktr.-aktiebolag. Stor 8:o [14 s.]. — *Acta horti Bergiani*, bd. 1. N:o 4.  
Äfven särskildt.
- , De filicibus observationes biologicæ. — Biologiska ormbunkstudier. Med 5 [de 3 sista färgl.] taflor. *Ibid.* Stor 8:o [58 s.]. — *Ibid.* N:o 8  
Äfven särskildt.
- , & *Juel, H. O.*, Catalogus plantarum perennium bienniumque in horto botanico Bergiano annis 1890 et 1891 sub dio cultarum, adjectis adnotationibus botanicis nonnullis. Cum tabula. Appendix: Delectus sporarum etc. *Ibid.* Stor 8:o [x; 95 s. + (appendix) XVII]. — *Ibid.* N:o 3.  
Äfven särskildt.
- Örtenblad, Th.*, Om almens, lindens och alens nordgräns. — *Skogsvännen* 1891: s. 4—7. — Tillägg:  
—, Till frågan om skogsträdens nordgräns. — *Ibid.* s. 49—52.  
—, Några träd's fröbarhetsålder. — *Ibid.* s. 7—9.
- Östergren, Hj.*, Bidrag till Kinnekulles kärleväxt-flora. — Botan. Notiser 1891: s. 115—120.  
Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.  
(*Naturläror, bibliografi, m. m.*)
- Berg, Hjalmar & Lindén, Anders*, Lärobok i naturkunnighet [på omslaget:] N:r 1. Tredje uppl. Stockholm. Kongl. boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner. Liten 8:o [4; 232 s.].  
Växterna: s. 84—118.
- , . . . . Fjärde förkortade upplagan [på omslaget: N:r 2]. — *Ibid.* Liten 8:o [2; 133 s.].  
Växterna: s. 63—84.
- Celander, G. M.*, [N:o 1] Naturlära för folkskolor och läroverkens lägre klasser. Nionde uppl., fullständigt omarbetad. Med 183 Träsnitt. Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri. Liten 8:o [4 opag. + 248 s.].  
Kap. 7 & 8: Inledn. till växtläran & växtriket: s. 98—136.
- , [N:r 2] Kortfattad lärobok i naturlära för folkskolor. *Ibid.* Liten 8:o [140 s.].



Kap. 7 & 8 = föreg.: s. 66—89.

*Eriksson, Jakob*, Wie soll ein Internationales Phytopathologisches Versuchswesen organisirt werden? Stockholm Druck von C. A. Ålander. 8:o [12 s.].

[*Hartman, Carl* (†)], Läran om växterna. — Lärobok i Naturkunnighet . . . af F. Sandberg. I. Femte genomsedda upplagan (Stockholm tryckt hos nya tryckeri-aktiebolaget. 8:o [248 s.]) s. 129—212.

*Krok. Th. O. B. N.*, Svensk botanisk literatur 1890. — Botan. Notiser 1891: s. 257—266.

Äfven särskildt, 8:o [12 s.].

*Lagerstedt, N. G. W.*, Om undersökning af lefvande växter i skolan. — Verdandi 1891: s. 230—239.

*Lundqvist, A. E.*, Naturlära för Folkskolans Barn.—Hemlexor V. 18:e uppl., . . . omarbetad af en Lärare. Norrköping. M. W. Wallberg & Comp. Boktryckeri. 16:o [62 s.] Växterna: s. 42—47.

*Sundströms, C. R.*, Atlas till naturriket efter bästa och nyaste källor bearbetad och tillökad af *Filip Trybom*. 863 afbildningar. [På omslaget:] Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri. Ligg. fol. [2; 62 s.].

Växter: s. 41—52 + afb. 573—758.

*Wittrock, V. B.*, De horto botanico Bergiano. — Om planen för Bergielunds botaniska trädgård samt om trädgårdens tillstånd 1891. Med 5 taflor och 1 karta. Stockholm Isaac Marcus' boktr.-aktiebolag. Stor 8:o [22 s.] — Acta horti Bergiani, bd. 1. N:o 2.

Äfven särskildt.

—, Om Bergianska herbariet. — Botan. Notiser 1891: s. 121—124.

På tyska i Bot. Centralblatt, Bd. 47: s. 231—233.

### (Exsiccata).

*Dahlstedt, H.*, Hieracia exsiccata Edidit — Fasc. IV. Stockholmiae. Fol. [2 s. + 100 n:r].

*Eriksson, J.*, Fungi parasitici scandinavici quos . . . distribuit —. Fasc. 7. Species 310—350. Stockholm. Victor Pettersons boktryckeri. 8:o [Tit.; 2 s. + 1 s. (corrig.) + fasc. 8. Species 351—400. — Ibid. 4:o [Tit.; 2 s.].

Referat af förf. i Bot. Centralblatt, Bd. 47: s. 296—299.

### B. I Utlandet tryckta uppsatser.

*Almquist, Ernst*, Zur Vegetation Japans, mit besonderer Berücksichtigung der Lichenen. — Engler, Botan. Jahrbuch., Bd. 14: s. 221—229.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

- Cardot, J. & Arnell, H. W.*, *Fontinalis gothica* Card. et Arn. sp. nova. — *Revue bryologique* 18: s. 87.  
 Äfven särskildt, utan pag. 8:o.
- Botaniska Sektionen af Naturvetenskapliga Studentsällskapet i Upsala. — *Sitzungsberichte*. Vierte Jahrgang. 1889. Separat- Abdruck aus dem "Botanischen Centralblatt" Bd. XLV—XLVI. Gebrüder Gotthelft, Cassel. Titel och innehållsförteckning tryckt i Upsala Nya Tid:gs Aktiebol. tr., Upsala. 8:o [2; 42; 1 s.]
- Cleve, P. T.*, *The Diatoms of Finland*. — With three plates. Helsingfors reirs of J. Simelius. 8:o [68; II s. + 1 Karta].  
 Ur *Acta soc. pro Fauna et Flora Fennica* 8, n. 2.
- , *Diatomées rares ou nouvelles*. — *Le Diatomiste*: s. 50—51 + Pl. IX: fig. 3—6, 9—10, 14—18.
- , *Remarques sur le genre Amphiprora*. — *Ibid.* s. 51—54.
- & *Grove, E.*, *Sur quelques Diatomées nouvelles ou peu connues*. — *Ibid.* s. 54—59; 64—68 + Pl. VIII: 1—20; IX: 1, 2, 7, 8, 11—13; X.
- Jungner, J. R.*, *Anpassungen der Pflanzen an das Klima in den Gegenden der regenreichen Kamerungebirge*. (Vorläufige Mittheilung). — *Bot. Centralblatt*, Bd. 47: s. 351—360.
- Lagerheim, G.*, *Les Uredinées comestibles*. — *Revue mycologique* 13: s. 101—104.  
 Äfven särskildt. 8:o [4 s.].
- , *Zur Biologie der Iochroma macrocalyx Benth.* — *Deutsch. bot. Ges. Berichte*, Bd. 9: s. 348—351.  
 Äfven särskildt. Berlin. Gebrüder Bornträger. Ed. Eggers. 8:o [4 s.]
- , *Puccinosira, Chrysopsora, Alveolaria und Trichopsora*, vier neue Uredineen-Gattungen mit tremelloider Entwicklung. (Vorläufige Mittheilung). — *Ibid.* s. 344—348.  
 Äfven särskildt. Berlin. Gebrüder Bornträger. Ed. Eggers. 8:o [5 s.]
- , *Zur Kenntniss des Moschuspilzes, Fusarium aqueductuum Lagerheim (Selenosporium aqueductuum Rabenhorst et Radlekofer, Fuisporium moschatum Kitasato)*. Mit 6 figuren. — *Centralblatt für Bakteriologie und Parasitenkunde*, Bd. 9: s. 655—659.  
 Äfven särskildt, med oförändrad pag. Frommansche Buchdruckerei (Herman Pohle) in Jena. 8:o.
- , *Uebersicht der neu erscheinenden Desmidiaceen-Litteratur*. — *La Nuova Notarisia* 1891: s. 435—448.  
 Äfven särskildt, med oförändrad pag. Padova. Tip. del Seminario. 8:o

—, Notiz über das Vorkommen von *Dicranochæte reniformis* Hieronymus bei Berlin. — *Ibid.* s. 405—406.

Äfven särskildt. Padova, Tip. Seminario. 8:o [1 opag. s.],  
Tillägg:

—, *Bertholdia* nov. nom. und *Dictyocystis* nov. gen. — *Ibid.* 1890: s. 225—227.

—, *Gloeochæte* Lagerheim und *Schrammia* Dangeard — *Ibid.* s. 227—231.

Båda äfven särskildt, med oförändrad pag. Padova 1890.  
Tip. del Seminario. 8:o.

—, La enfermedad de los pepinos, sy causa y sy curación. — *Revista Ecuatoriana*, Tom. 2. 1890. Diciembre. [5 s.].

—, The relationship of *Puccinia* and *Phragmidium*. — *Journ. of Mycology* 6: s. 111—113.

Äfven särskildt. 8:o. [3 opag. s.].

—, Las Bacterias violadas. Estudio crítico. — *Anales de la Universidad central del Ecuador*, ser. 5 (Num. 39): s. 74—77.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. — Quito, Imprenta por Anales etc. 8:o.

*Patouillard, N. & Lagerheim, G. de*, Champignons de l'Equateur. — *Soc. mycol. de France* Bullet. 7: s. 158—

Äfven särskildt. Lons-le-Saunier imprimerie et lithographie Lucien. Declume. 8:o [29 s. + pl. XI—XII].

*Lindberg, G. A.*, *Rhizalis trigona* Pfr. Hierzu Afbild. 15 und 16. — *Gartenflora*. 40: 38—41.

*Nathorst, A. G.*, Bemerkungen über Professor Dr. O. Drude's Aufsatz: Betrachtungen über die hypothetischen vegetationslosen Einöden im temperierten Klima der nördlichen Hemisphäre zur Eiszeit. — *Engler, Botan. Jahrb.* 13, Beibl. 29: s. 53—65.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. [På omslaget:] Leipzig. W. Engelmann. 8:o.

### Bihang.

*Utländingars i Sverige tryckta botaniska uppsatser 1891.*

*Hisinger, Edvard*, *Puccinia Malvacearum* Mont. hunnen till Finland 1890. — *Botan. Notiser* 1891: s. 44—45.

Äfven särskildt, med oförändrad pag. 8:o.

*Kihlman, A. Osw.*, Finsk botanisk literatur 1888—1890. — *Botan. Notiser* 1891: s. 267—270; 1892: s. 41—45.

Äfven särskildt. 8:o. [8 s.].

*Ryan, E.*, *Dryptodon Hartmanni* (Sch.) fructificans. — *Botan. Notiser* 1891: s. 173—174.

*Saccardo P. A.*, Recommendations aux Phytographes particulièrement Cryptogamistes. — *Botan. Notiser* 1891: s. 90—92; 139—140.

*Wagner, P.*, Meddelande af några nyare forskningsresultat rörande växtnäringm. Föredrag vid landtbruksmötet i Göteborg (öfversättning). — Svenska Mosskultur-fören:s tidskrift 1891: s. 430—436.

**Bryhn N., *Scapania crassiretis* sp. nov.** (Revue bryologique 1892 s. 7—8).

”Gracilis, usque ad 16 cm. longa et 2—2,5 mm. lata, caepites confertos, densos et latos inferne fuscis superne fuscovirides vel rubescentes rupes interdum irrigatas insidentes formans.

Caulis ascendens, flexuosus, subsimplex, parce hyaline radiculosus, rigidus, 0,2—0,3 mm. crassus strato medullari leptodermico a quattuor seriebus cellularum fuscarum latissime incrassatarum circumcincto.

Folia pellucida, rigida, subæqualia, perexigüe apicem caulis versus accrescentia, exacte disticha patula superne conferta vel imbricata, inferne paululum remotiora, arcte conduplicata ad vel infra tertiam partem infimam secta, lobo postico valde convexo ad posticum vergenti et lobo antico convexo adpresso, quapropter planta antice convexa fit.

Lobus foliorum anticus latus caulis longe superans oblique reniformis, apice rotundato-obtuso margineque superiore reflexo et decurrente.

Lobus foliorum posticus duplo major late ovatus vel quadrato-rotundatus, apice obtuso et margine superiore late recurvato et longe decurrente.

Margines loborum amborum sinuosi et sparse dentati denticulis angustis et brevibus carina foliaris ala edentata ad quinque seriebus cellularum alta instructa est.

Basis infima foliorum hic et illic a duobus stratis cellularum ædificata est, de cetero folia ubique unistratosa.

Diametro cellulæ plurimæ foliaries vulgo 0,018 mm. metiunt, cellulæ basilares circiter duplo longiores et marginales circiter duplo breviores sunt. Membrana cellularum omnium valde incrassata, plurimarum inæqualiter, vedelicet ad angulos cellularum quam maxime, ad processus luminis autem plerumque parum, qua de causa lumen cellulare stellariformis fit et spatia magna intermedia vulgo rotundato-trigonalia sæpe pulcherrime fulva vel purpurea efficiuntur, membrana cellularum basilarium et marginalium magis conformiter incrassata, quo lumen cellulare rotundato-quadrato vel rotundato-rectangulo fit.

Cuticula foliorum ut plurimum densissime sed minutissime verruculosa.

Folia suprema magnam copiam gonidiorum sæpissime gerunt, gonidis pulchre fulvis, ovatis vel piriformibus, circiter 0,013 mm. longis et 0,007 mm. latis, iterum iterumque ad congregationes racemiformes dichotome cohærentibus.

Organa sexualia nondum visa.

*Habitat* in provincia Norvegiæ Ringerike ad porphiricas humidas prope cataractam parvam Gjeitfos dictam haud procul a tugurio Dalgansæter, altitudine supra mare circiter 500 m. sociis Scapaniis nemorosa et subalpina, Jungermania cordifolia, Blindia acuta, Hypnis falcato et exannulato aliisque muscis humiditatem amantiibus. Hoc loco, ubi planta copiosissime provenit, primum die 16 septembri 1888 plantam legi.

Satis superque differt e Scapania nemorosa proxima habitu omnino diverso, gracilitate, lobo foliorum antico adpresso margineque lobi antichi rotundato et reflexo, cellulis multo melius incrassatis, lumine cellularum stellariformi spatiiisque intermediis magnis trigonalibus et denique verruculis cuticulo densissimis."

**Bænitz, C.**, *Cerastium arcticum* Lange var. *Drivense* Bænitz, Herbarium Europæum Nr. 6819. (Österr. botan. Zeitschr. 1892 s. 225—7).

Under det att den vanliga formen af *Cerastium arcticum* (*C. latifolium* Hartm.) växer på Dovre vid 13—1400 meters höjd, så förekommer enligt förf. nära gamla Vårstien vid 700 m. en annan form, som utbildats i det torra och varmare läget och som förf. kallar v. *Drivense*. Växten är löst tufvig, stjelk slak, 15—33 cm. hög; 6—10 par blad; som vid torkning förblifva lifligt gröna, 6—8 mm. breda och 15—18 mm. långa; blommor glest sittande, sällan ensamma, oftast 2—4 tillhopa. Hos hufvudformen deremot är växten tätt tufvig; stjelk styf, 3 högst 7 cm. hög; 2—6 par blad, som vid torkning blifva gula, omkr. 3—4 mm. breda och 5—7 mm. långa; blommor tätt sittande, vanligen ensamma eller 2—3 tillhopa.

## Smärre notiser.

Vetenskapsakademien d. 12 okt. Sekreteraren inlemnade för intagande i akademiens skrifter följande uppsatser: Studier öfver chlorophycéslägtet *Acrosiphonia* J. Ag. och dess skandinaviska arter af prof. F. KJELLMAN, Om vegetationens utveckling på de nybildade Hjelmaröarne af dr. A. Y. GREVILLIUS och Salicologiska bidrag af kand. M. ELFSTRAND.

Fysiografiska sällskapet d. 12 okt. Prof. ARESCHOUG redogjorde för några nyare växtfynd i Skåne.

**Grimmia torquata** HORNSCH. fructificans

fandt jeg iaar den 11:te Juli i Dritjudalen i Svatsum, Anex til vestre Gausdal. Den fandtes paa Syvestsiden af Elven, Dritjuen, nogle faa Meter fra denne paa Skyggesiden af Kvartsitblokke (Höifjeldskvarts). Senere fandt jeg den ved Elven Gausa, ret ned for Gaarden Paulsrud, circ. 2 Kilometer fra det först opdagede Voxested. Her fandtes den paa frem-springende Skiferafsatser. Paa begge Steder kunde Solen opvarme Blokkene og Afsatserne, hvorpaa den fandtes uden at den fruktificerende Plante selv udsattes for Solen. Betingelserne for Udvekling af Hanplanter synes ikke saameget at afhænge af Fjeldartens Beskaffenhed som af et opvarmet Underlag, fugtig Luft og fuldstændig Beskyttelse mod Solen. Paa saavel skyggefulde som solbeskinnede Klippevægge søgte jeg den fruktificerende Plante forgjæves, da de oven paa pegede Betingelser paa disse Lokaliteter ikke var tilstede, idet skyggefulde Klipper neppe opvarmes i nogen Grad og solbeskinnede ere for törre. Begge Voxesteder ligge i en Höide af circ. 550 Meter over Havet. Ialt fandtes 30 à 40 unge og gamle Frugter, de sidste tildels indsænkede i Tuerne og vanskelige at se.

Græsvig pr. Fredrikstad i Augusti 1892.

E. RYAN.

Nils Green Moe, trädgårdsmästare vid botaniska trädgården i Kristiania afled d. 16 sept. 1892 i en ålder af 80 år och 9 mån. Han har publicerat ett par uppsatser äfven i svenska tidskrifter, 2 st. i Botaniska Notiser 1867 och om Dyrkningen af alpine og glaciale Växter i Svenska Trädgårdsföreningens tidskrift.

---

## Prisnedsättning

å

# Botaniska Notiser

## 1852—1856

utgifna af K. F. THEDENIUS.

Undertecknad har öfvertagit återstående lagret af Botaniska Notiser för 1852—56. I dessa årgångar finnas afbildningar af *Spargania*, *Betulæ*, *Botrychia*, *Thedenia suecica*, *Pulsatilla patens* och *Hackelii*.

Vid requisition genom bokhandeln, för hvilken C. W. K. Gleerups Förlagsbokhandel i Lund är distributör, lemnas 50 % rabatt å ursprungliga priset, således årgången för 1,50 kr.

Vid direkt requisition från mig kostar årg. 1,25 kr. Af 1852 års årg. finnas endast ett par ex. kvar.  
Lund den 1 nov. 1892.

O. NORDSTEDT.

---

## Raritet.

Ett fullständigt, felfritt exemplar af *Svensk Botanik*, 11 delar finnes till salu. Närmare upplysning genom Klä- mestorps Gårdskontor pr Jönköping.

---

## Hos Svanström & Co Stockholm Myntgatan 1.

kan erhållas:

Grått blomprensningspapper	format 405×470 mm.	Pris pr ris	2,75
Hvitt	" " " "	" " " "	10—
Herbariepapper N:o 8,	hvit färgton 240×400	" " " "	4,50
" " " " 11,	blå " 285×465	" " " "	7,75
" " " " 13,	hvit " 285×465	" " " "	9,—

Obs! De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

### Bryaceæ exsiccataæ

af R. Hartman

**komplett** i 15 fasc. 450 ex. finnes till salu

hos apotekare

**O. Leopold Sillén,**  
Hedemora.

## Till salu.

Ett herbarium, omfattande omkring 1500 arter välkonserverade, utländska fanerogamer och utgörande största delen af det till försäljning förut annonserade herbariet, säljes för 100 kronor efter anmälan hos Jägmästare **Samzelius**, Nyköping.

### Innehåll.

- ANDERSSON, G., Om förekomsten af *Artemisia Stelleriana* Bess. i Danmark, s. 197.
- GREVILLIUS, A. Y., *Bidens radiata* Thuill., funnen på skär i Hjelmaren, s. 201.
- KROK, TH., Svensk botanisk litteratur 1891, s. 209.
- MURBECK, S., Några för Skandinavians flora nya hybrider., I. s. 193.
- ROSENDAHL, H. V., Några anteckningar från en exkursion genom Luleå lappmark sommaren 1890, s. 207.
- , Några lappländska växtformer, s. 106.
- Literaturofversigt, s. 220.
- Smärre notiser, s. 222.